

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.12.2006
KOM(2006) 755 v konečném znění

2006/0256 (CNS)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

**kterým se mění nařízení (ES) č. 1784/2003
o společné organizaci trhu s obilovinami**

(předložený Komisí)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. Úvod

V roce 2005 dosáhla světová produkce obilovin 1 599 milionů tun, což bylo o něco méně nežli spotřeba (1 614 milionů tun). Ve stejném období se světová produkce kukuřice zvýšila na 693 milionů tun a spotřeba na 699 milionů tun. Kukuřice se na celkové světové produkci a spotřebě obilovin podílí téměř polovinou. Ačkoli se kukuřice používá v celé řadě potravinářských a průmyslových výrobků, využívá se převážně jako krmivo pro zvířata, i přes rostoucí využití jako suroviny na výrobu bioethanolu, zejména ve Spojených státech.

V hospodářském roce 2005/06 překročila plocha osetá kukuřicí v EU 6 milionů hektarů, což představuje téměř 12 % celkové plochy oseté obilovinami. Produkce dosáhla téměř 50 milionů tun, z čehož dvě třetiny pocházejí z Francie (28 %), Itálie (20 %) a Maďarska (18 %). V EU-27 obsadí jednu z vedoucích pozic mezi pěstiteli kukuřice Rumunsko, které se 17% podílem na celkové produkci EU se umístí na druhém místě hned za Francií.

Ve střednědobém výhledu ovlivní budoucí vývoj odvětví obilovin v EU tyto faktory:

- rostoucí mezinárodní soutěž způsobená liberalizací mezinárodního obchodu;
- rozvíjející se výroba biopaliv. V roce 2004 využila EU zhruba 1,2 milionu tun obilovin k výrobě bioethanolu, což představuje 0,4 % celkové úrody v EU-25. využití obilovin na výrobu bioethanolu ve Společenství rychle roste, ale budování nových zpracovatelských podniků jde pomalým tempem;
- se vstupem Bulharska a Rumunska se stávající domácí nerovnováha na trzích s obilovinami, která je výsledkem vysokých nákladů na přepravu uvnitř Společenství, ještě zhorší.

2. INTERVENČNÍ REŽIM EU V ODVĚTVÍ OBILOVIN

Intervenční režim EU pro obiloviny zahrnuje jednotnou minimální cenu ve výši 103,31 EUR za tunu¹ použitelnou na všechny hlavní obiloviny v EU². Ve většině členských států je snaha zvyšovat obchodní ceny nad úroveň této nákupní ceny a nabídky k intervenci jsou nevýrazné, což má za následek, že zásoby se zpravidla udržují na zvládnutelné úrovni. V členských státech jižní Evropy, kde spotřeba převyšuje produkci, mají tržní ceny sklon ke zvyšování a nabídky k intervenci jsou téměř nulové.

Stávající intervenční cena je však přitažlivá v regionech Společenství s nižšími výrobními náklady. Obecně se jedná o regiony vzdálené od hlavních oblastí spotřeby, ve kterých musí hospodářské subjekty čelit vysokým přepravním nákladům a problémům s logistikou. Režim nákupů v rámci veřejné intervence v těchto regionech již neslouží jako záchranná síť, ale stalo se z něho opravdové obchodní odbytiště, kterému je systematicky určena část úrody. V důsledku toho deficitní oblasti ve Společenství sužují vysoké ceny obilovin, zatímco značná množství obilovin v přebytkových regionech jsou předmětem intervenčního nákupu.

¹ S měsíčními zvýšeními

² Dostupná pro pšenici obecnou, pšenici tvrdou, ječmen, kukuřici a čirok; nedostupná pro pšenici na krmivo, žito a oves.

Na konci hospodářského roku 2003/04 klesly intervenční zásoby v EU25 na historicky nízkou úroveň 3,5 milionu tun. V roce 2004/05 v důsledku velmi dobré sklizně převyšující 285 milionů tun rychle vzrostly na 15,5 milionu tun, a to i přes mnohá opatření na vnitřních a vnějších trzích za účelem odstranění intervenčních zásob. V roce 2005/06 po výrazně nižší úrodě (253 milionů tun) vykazují konečné zásoby jen mírně klesající tendenci (14 milionů tun).

Přistoupení Bulharska a Rumunska tuto situaci zřejmě zhorší. Klimatické a strukturální podmínky v těchto zemích jsou ideální pro pěstování obilovin a z nízkých výrobních nákladů lze předpokládat, že stávající intervenční cena bude pro pěstitele v těchto zemích velice přitažlivá. Ačkoli Bulharsko i Rumunsko mají námořní přístavy, infrastruktura vnitrozemské přepravy z produkčních oblastí do přístavních zařízení je obecně málo rozvinutá a systematické umístění značných množství obilovin do intervence může být pro hospodářské subjekty výhodnou možností.

3. PROBLÉMY SPOJENÉ S INTERVENČNÍ KUKUŘICÍ

Evropská unie byla v minulosti čistým dovozcem kukuřice a na konci hospodářského roku 2003/04, stejně jako v mnoha předchozích letech, neexistovaly zásoby intervenční kukuřice. V současné době kukuřice představuje hlavní problém intervenčního režimu.

Na konci hospodářského roku 2004/05 dosáhly intervenční zásoby kukuřice v EU25 hodnoty 2,8 milionu tun. O rok později dosáhlo celkové množství rekordní hodnoty 5,6 milionu tun, což představuje 40 % celkových intervenčních zásob i navzdory skutečnosti, že sklizeň kukuřice ve Společenství byla o 5 milionů tun nižší než v předchozím roce. Regiony, které před přistoupením vyvážely kukuřici na mezinárodní trh, dnes nabízejí velkou část své sklizně k intervenci. Hlavní část intervenčních zásob kukuřice (93 %) se v současnosti nachází v Maďarsku.

Podle všech tržních údajů se podíl kukuřice v intervenčních zásobách bude nadále zvyšovat a na konci stávajícího hospodářského roku, při sklizni kukuřice srovnatelné s předchozím hospodářským rokem, přesáhne 2/3 celkových intervenčních zásob. Z odhadů Komise vyplývá, že pokud nedojde ke změně stávajícího intervenčního systému, dosáhnou veřejné zásoby kukuřice v roce 2013 výše 15,6 milionu tun.

Možnosti odbytu pro rostoucí intervenční zásoby kukuřice jsou omezené. Mezinárodní ceny kukuřice jsou ze všech hlavních obilovin nejnižší a další prodej na mezinárodním trhu by vyvolal vysoké finanční náklady. Prodej intervenčních zásob na vnitřním trhu zase omezují vysoké náklady na přepravu mezi přebytkovými a deficitními oblastmi a tento prodej by mohl narušit fungování vnitřního trhu, který již trpí vážným nedostatkem plynulosti.

Z technického hlediska vyvolává dlouhodobé skladování kukuřice určité problémy, které u jiných obilovin, jako jsou pšenice nebo ječmen, neexistují. Kukuřice není vhodná pro intervenční a dlouhodobé skladování. Během skladování se mohou jakostní parametry kukuřice rychle zhoršit a vyvolat biologické poškození zrn včetně šíření různých plísní a škůdců. Mezi kritické prvky v tomto procesu patří maximální obsah vlhkosti při nákupu a rovněž přítomnost zlomkových zrn a zrn, která byla při sušení vystavena nadměrné teplotě.

Komise nedávno přijala přísnější kritéria způsobilosti s cílem zajistit, aby kukuřice přijatá k intervenci byla vhodnější pro dlouhodobé skladování, zejména snížením maximálního obsahu vlhkosti na 13,5 % a snížením procenta zlomkových zrn a zrn, která byla při sušení

vystavena nadměrné teplotě, na 5 % a na 0,5 %. Nejedná se však o konečné řešení tohoto problému, neboť se tím nezabrání hromadění intervenčních zásob v budoucnu.

4. NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

Intervenční systém EU pro obiloviny vyžaduje neprodleně úpravu v případě kukuřice, neboť jinak budou zemědělci v některých regionech Společenství nadále pěstovat tuto obilovinu pro intervenci a veřejné zásoby budou stále narůstat. V souladu s pokyny reformy společné zemědělské politiky z roku 2003 by měli zemědělci zakládat svá rozhodnutí na tržních signálech, včetně poptávky ze strany soukromých hospodářských subjektů. Tato zásada platí ve stejné míře pro pěstitele obilovin v oblastech s přebytkovou kukuřicí, kteří mají produkovat pro trh a ne pro režim veřejného výkupu.

Komise se domnívá, že od hospodářského roku 2007/08 by se mělo upustit od intervenčních nákupů kukuřice. Trh EU s obilovinami by tak mohl dosáhnout nové rovnováhy a intervenční nákup by se mohl omezit na zamýšlenou úlohu záchranné sítě. Pěstitelé obilovin v celém Společenství budou i nadále využívat intervenční režim pro hlavní obiloviny včetně pšenice a ječmene. Zkušenost s žitem ukázala, že stáhnutí této obiloviny z intervence v roce 2003 mělo za následek dynamičtější trh, produkci zaměřenou více na trh a výhodnější ceny pro zemědělce.

Kukuřice se seje pouze na jaře. Časový rozvrh tohoto návrhu je tedy naprosto vhodný pro zemědělce, kteří se rozhodují o zasetí kukuřice na rok 2007.

Pro doplnění tohoto návrhu Komise neprodleně předloží Radě návrh na dočasnou změnu podmínek financování nákladů fondů mobilizovaných členskými státy na operace veřejného skladování z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF). Toto opatření umožní v letech 2007 a 2008 zmírnění dodatečných nákladů na tyto operace, které členskými státy vznikly s velmi vysokými vnitrostátními úrokovými sazbami. Komise se domnívá, že návrh na zrušení intervence pro kukuřici a návrh na dočasné finanční zmírnění spolu souvisí a Rada by je měla přijmout současně.

5. DOPAD NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ

Po vstupu navrhované reformy v platnost se cena vyplácená pěstitelům kukuřice v přebytkových regionech střední Evropy příliš nezmění, neboť již dnes existuje značný rozdíl mezi intervenční cenou a cenami, které se skutečně vyplácejí zemědělcům v těchto regionech. Neočekává se proto, že tento návrh povede k výraznému snížení produkce kukuřice ve Společenství.

Provedení tohoto návrhu by přispělo k posílení integrace trhu EU s obilovinami. Pěstování kukuřice v přebytkových regionech střední Evropy se stane opět konkurenceschopné na vnitřním i světovém trhu, na který se bude kukuřice vyvážet bez podpory jako v minulosti. Návrh rovněž přispěje k oživení konkurenceschopnosti v odvětví chovu prasat a drůbeže v těchto regionech snížením nákladů na krmivo, a podpoří tak hospodářský rozvoj příslušných oblastí.

Celková úroveň intervenčních zásob by se výrazně snížila. Při zachování stávajícího režimu by v roce 2013 celkový objem dosáhl hodnoty 18,9 milionu tun (z čehož 15,6 milionu tun kukuřice). Po vyjmutí kukuřice z intervence by celkový objem zásob v uvedeném roce dosáhl zhruba pouze 10 milionů tun. Zásoby by navíc tvořily výhradně obiloviny vhodné pro

dlouhodobé skladování (pšenice obecná a ječmen) s téměř jistým výhodnějším umístěním pro obchodní účely.

6. DOPAD NA ROZPOČET

Pro rozpočet EU představovalo veřejné skladování obilovin v rozpočtovém roce 2005 výdaj ve výši 442 milionů EUR. V roce 2006 se očekává výdaj ve výši zhruba 350 milionů EUR a v návrhu na změnu předběžného návrhu rozpočtu se pro intervenční obiloviny v roce 2007 stanoví částka 316 milionů EUR, z čehož 136,9 milionu EUR pouze pro kukuřici.

Jelikož status quo by zachoval roční úroveň výdajů na veřejné skladování obilovin ve výši přesahující 300 milionů EUR, přinesl by tento návrh za období 2008-2014 celkovou úsporu ve výši 617,8 milionu EUR. Od rozpočtového roku 2008 by roční výdaje klesly pod 300 milionů EUR a od roku 2012 pod 200 milionů EUR.

7. ZJEDNODUŠENÍ

Tím, že tento návrh činí intervenci v odvětví obilovin jednodušší a efektivnější, lze ho považovat za další příspěvek ke zjednodušení SZP.

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

kterým se mění nařízení (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 37 odst. 2 třetí pododstavec této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Opatření o společné organizaci trhu s obilovinami přijatá podle nařízení Rady (ES) č. 1784/2003³ zahrnují pro vnitřní trh intervenční režim, jehož hlavním cílem je stabilizovat trhy a zajistit zemědělcům v tomto odvětví přiměřenou životní úroveň.
- (2) Použití tohoto režimu během dvou posledních hospodářských roků mělo za následek vytvoření velmi značných intervenčních zásob kukuřice, jejichž odbyt na trhu Společenství a mezinárodním trhu se ukazuje jako obzvláště složitý, zejména z důvodu umístění těchto zásob. Kukuřice je navíc obilovina, která se těžko skladuje a jejíž uvádění na trh se s prodlužujícím se skladováním stává stále těžším, neboť její jakost se postupně zhoršuje.
- (3) Na konci tohoto období se navíc zjistilo, že způsob využití intervenčního režimu nadále neumožňuje dosažení stanovených cílů, zejména pokud jde o situaci pěstitelů kukuřice v některých regionech Společenství. V těchto regionech se režim stal alternativním odbytištěm pro přímý prodej produktů na trhu, ačkoli cena, která byla těmto pěstitelům skutečně vyplacena za sklizenou kukuřici, byla často nižší než intervenční cena.
- (4) Intervenční režim za těchto podmínek již nehraje v případě kukuřice předepsanou úlohu a navíc brání tomu, aby se produkce zaměřila na potřeby trhu.
- (5) Zachování intervenčního režimu ve stávající podobě by mohlo vyvolat další nárůst intervenčních zásob kukuřice, aniž by přineslo výhody dotčeným pěstitelům.

³ Úř. věst. L 270, 21.10.2003, s. 78. Nařízení ve znění nařízení (ES) č. 1154/2005 (Úř. věst. L 187, 19.7.2005, s. 11).

(6) Je proto nezbytné přijmout vhodná opatření, aby se zajistilo řádné fungování trhu Společenství s obilovinami. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a odbytištím pro pěstitele na trhu se ukončení intervenčního režimu pro kukuřici, stanoveného nařízením (ES) č. 1784/2003, jeví jako nejvhodnější opatření pro dosažení tohoto cíle.

(7) Nařízení (ES) č. 1784/2003 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (ES) č. 1784/2003 se mění takto:

1. V čl. 4 odst. 1 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Intervenční cena pro čirok platná v květnu platí i pro červenec, srpen a září téhož roku.“

2. V článku 5 se odstavec 1 nahrazuje tímto:

„1. Intervenční agentury určené členskými státy nakoupí pšenici obecnou, pšenici tvrdou, ječmen nebo čirok, jež byly sklizeny ve Společenství a jsou jim nabízeny, za předpokladu, že nabídky odpovídají stanoveným podmínkám, zejména pokud jde o jakost a množství.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost sedmým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Použije se od hospodářského roku 2007/08.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda / předsedkyně*

FINANČNÍ VÝKAZ

FINANČNÍ VÝKAZ						
1. ROZPOČTOVÝ OKRUH: (nomenklatura 2007)						POLOŽKY
05 02 01 02						(LR 2007): 316 mil. EUR
2. NÁZEV: Nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami.						
3. PRÁVNÍ ZÁKLAD: Článek 37 Smlouvy o založení Evropského společenství						
4. CÍLE: Vyjmutí kukuřice z intervenčního režimu zřízeného nařízením Rady (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami.						
5. FINANČNÍ DOPADY	OBDOBÍ 12 MĚSÍČŮ(v milionech EUR)		ROZPOČTOVÝ ROK 2007 (v milionech EUR)		ROZPOČTOVÝ ROK 2008 (v milionech EUR)	
5.0 VÝDAJE						
– FINANCOVANÉ Z ROZPOČTU ES (NÁHRADY / INTERVENCE)			–		–35,1	
– VNITROSTÁTNÍCH ORGÁNŮ						
– JINÉ						
5.1 PŘÍJMY						
– VLASTNÍ ZDROJE ES (DÁVKY / CLA)			–		–	
– VNITROSTÁTNÍ						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5.0.1 ODHADOVANÉ VÝDAJE	–57,9	–40,7	–68,0	–120,6	–132,1	–163,4
5.1.1 ODHADOVANÉ PŘÍJMY						
5.2 METODA VÝPOČTU: viz příloha						
6.0 MŮŽE BÝT PROJEKT FINANCOVÁN z POLOŽEK ZAČLENĚNÝCH V PŘÍSLUŠNÉ KAPITOLE STÁVAJÍCÍHO ROZPOČTU?						ANO NE
6.1 MŮŽE BÝT PROJEKT FINANCOVÁN PŘEVODEM MEZI KAPITOLAMI STÁVAJÍCÍHO ROZPOČTU?						ANO NE
6.2 BUDE POTŘEBA DODATEČNÝ ROZPOČET?						ANO NE
6.3 BUDE POTŘEBA ZAČLENIT POLOŽKY DO BUDOUCÍCH ROZPOČTŮ?						ANO NE
POZNÁMKY: Tento návrh by za období 2008-2014 přinesl celkovou úsporu ve výši 617,8 milionu EUR.						

1 – Současný stav	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Intervence celkem	323,9	326,9	313,7	304,7	314,0	315,9	337,9	2 237,1
z toho pšenice obecná	54,1	36,4	28,3	19,2	12,9	12,2	9,0	171,9
z toho ječmen	73,2	69,0	38,0	21,8	23,8	17,2	40,9	283,9
z toho kukuřice	196,7	221,5	247,4	263,8	277,3	286,6	288,0	1 781,3

2 – Reforma	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Intervence celkem	287,6	267,7	257,7	226,6	188,4	181,1	174,2	1 583,2
z toho pšenice obecná	50,4	36,0	40,6	59,3	70,1	77,0	66,2	399,5
z toho ječmen	89,5	114,4	128,1	122,9	113,1	104,1	108,0	780,0
z toho kukuřice	147,7	117,4	89,0	44,4	5,2	0,0	0,0	403,7

3 – Dopad návrhu = (2) – (1)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Intervence celkem	-36,4	-59,2	-56,0	-78,2	-125,6	-134,8	-163,8	-653,9
z toho pšenice obecná	-3,7	-0,5	12,3	40,1	57,2	64,8	57,2	227,6
z toho ječmen	16,2	45,5	90,1	101,2	89,3	86,9	67,0	496,2
z toho kukuřice	-48,9	-104,2	-158,4	-219,4	-272,1	-286,6	-288,0	-1 377,6

4 – Dodatečné výdaje – vývozní náhrady	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
	1,2	1,3	15,3	10,1	5,0	2,7	0,4	36,1

Celkový dopad= 3 + 4	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
	-35,1	-57,9	-40,7	-68,0	-120,6	-132,1	-163,4	-617,8